Co-funded by the European Union

GLUHI VOZNIKI
ZNAKOVNI JEZIK V PROMETNEM IN VOZNNIŠKEM IZOBRAŽEVANJU

MODUL:
1. VARNOST V CESTNEM PROMETU

DEJAVNOST:
1.3. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA PROMETNO VARNOST, VZROKI NESREČ

TÜSEKON
MAVİ PENCERE Special Education Association
ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
ANPEDA Vergil Florea
iBF Internationales Bildungs- und Fahrschulzentrum GmbH

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

»Sofinancirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) ter ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorni niti Evropska unija niti EACEA.«

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

»Ta dokument je bil pripravljen kot brezplačno učno in izobraževalno gradivo (odprti izobraževalni vir) ter je objavljen pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 mednarodna (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International). Za ogled kopije te licence obiščite:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/«

Deaf Drivers

PREDLOGA OBRAZCA DEJAVNOSTI

Modul	Modul 1: Modul o varnosti v cestnem prometu (A3.1)	
Naslov dejavnosti	Dejavnost 3: Dejavniki, ki vplivajo na prometno varnost, vzroki nesreč **(Dejavnost 1.3)**	
Povzetek	Ta razdelek obravnava temeljne dejavnike, ki vplivajo na prometno varnost, in se osredotoča na tvegane elemente, povezane z voznikom, cesto in vozilom. Poudarja človeško napako kot glavni vzrok nesreč, vključno z nepozornostjo, prekomerno hitrostjo, utrujenostjo, uživanjem alkohola in neupoštevanjem prometnih pravil. Poleg tega obravnava nevarnosti, s katerimi se soočajo ranljivi udeleženci v prometu, kot so pešci, otroci, starejši, invalidi in kolesarji, z namenom dviga ozaveščenosti za zaščito teh skupin. S pomočjo učnih dejavnosti se je povečala raven ozaveščenosti udeležencev, pomen varnega vozniškega vedenja pa je bil okrepljen s praktičnimi primeri.	
Tema(e)	3. Dejavniki, ki vplivajo na prometno varnost, in vzroki nesreč 3.1. Dejavniki, povezani z voznikom 3.2. Dejavniki, povezani z vozilom 3.3. Cestni in okoljski dejavniki	
Avtor/ji	Datum:	Različica:
Pregledal/a:	Datum:	Različica:

Scenarij dejavnosti

1. Modul o varnosti v cestnem prometu

1.1. Dejavniki, ki vplivajo na prometno varnost, vzroki nesreč

Dejavniki, ki vplivajo na prometno varnost, sestojijo iz treh glavnih elementov, ki igrajo pomembno vlogo pri nastanku prometnih nesreč: dejavniki, povezani z voznikom, dejavniki, povezani z vozilom, ter cestni in okoljski dejavniki.

Dejavniki, povezani z voznikom, so vedenja, ki neposredno vplivajo na prometno varnost. Nepozornost, uživanje alkohola ali poživil, prekomerna hitrost, utrujenost in neupoštevanje prometnih pravil so med najpogostejšimi vzroki nesreč. Poleg tega tudi pomanjkanje vozniških izkušenj in usposobljenosti predstavlja tveganje v prometu.

Tehnične okvare in dejavniki, povezani z vozilom, so povezani z mehanskim stanjem in vzdrževanjem vozila. Okvare opreme, kot so zavore, pnevmatike in žarometi, zanemarjanje vzdrževanja vozila, neustrezni varnostni sistemi ter preseganje nosilnosti vozila negativno vplivajo na varnost vožnje in ustvarjajo pogoje za nesreče.

Cestni in okoljski dejavniki zajemajo zunanje dejavnike v prometnem okolju. Slabe cestne razmere, pomanjkljivi prometni znaki, slabe vremenske razmere, neustrezna razsvetljava in ovire v okolici lahko povzročijo nesreče.

1.1.1. Dejavniki, povezani z voznikom

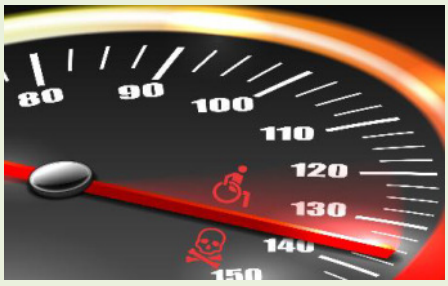
Slika 1: Telefon

V prometu obstajajo tri (3) osnovne opredelitve udeležencev v prometu: voznik, pešec in potnik. Ljudje na cesti nastopajo v eni od teh treh vlog. Med temi vlogami so vozniki ključni element, ki neposredno vpliva na prometno varnost. **Nepozornost** vozniku preprečuje, da bi opazil pomembna opozorila v prometu in okoljske spremembe; **uporaba telefona**, pogovori, ki niso povezani z vožnjo, ali druge motnje znotraj vozila povečujejo tveganje nesreč.

Uživanje alkohola in drog upočasni voznikove reflekse, negativno vpliva na njegovo sposobnost odločanja in povzroči okrnjeno zaznavanje; to je eden najpomembnejših človeških dejavnikov, ki vodijo do prometnih nesreč.

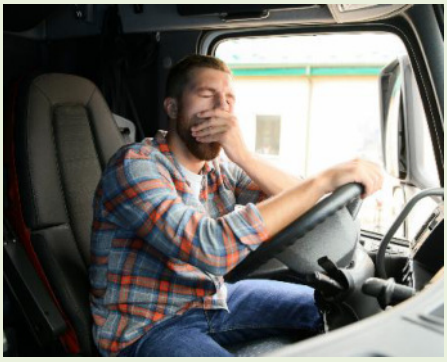
Slika 2: Alkohol

Slika 3: Prekomerna hitrost

Prekomerna hitrost otežuje nadzor nad vozilom, povečuje zavorno pot in zmanjšuje reakcijski čas na nenadne razmere; zato se poveča verjetnost nesreče. Neupoštevanje prometnih pravil (kot je vožnja skozi rdečo luč ali menjava pasu brez dajanja smernega znaka) je temeljno vedenje, ki vodi do nesreč. Ti in podobni dejavniki, povezani z voznikom, predstavljajo največji delež vzrokov prometnih nesreč.

Utrujenost in pomanjkanje spanja prav tako zmanjšata pozornost voznika, upočasnita reflekse in povzročita zaspanost, kar lahko povzroči nesreče. Poleg tega nenadni in tvegani manevri, neupoštevanje varne razdalje sledenja ter nepripenjanje varnostnega pasu vsi ogrožajo varnost voznika in drugih udeležencev v prometu.

Slika 4: Utrujenost

Slika 5: Izkušnje

Pomanjkanje izkušenj in usposobljenosti ter nezadostno poznavanje prometnih pravil in tehnik varne vožnje vodijo do nesreč. Ker pomanjkanje znanja negativno vpliva na sposobnost sprejemanja pravilnih odločitev med vožnjo, se tveganje nesreč poveča. To pomanjkanje odločanja je lahko še posebej problematično za voznike začetnike.

Vozniki, ki so med vožnjo **jezni, nespoštljivi, neprevidni**, hrupni in **sebični**, predstavljajo pomemben dejavnik tveganja. Zlasti vedenja, ki ogrožajo življenja drugih udeležencev v prometu, kot so prekomerna hitrost, poslušanje glasne glasbe, dirkanje na avtocesti ali drsenje, so izjemno nevarna.

Slika 6: Jeza

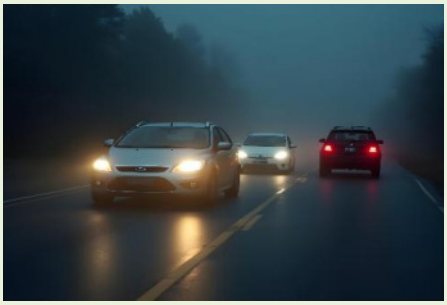
1.3.2. Tehnične okvare in dejavniki, povezani z vozilom

Slika7: Pnevmatike

Dejavniki, povezani z vozilom, so tehnični in mehanski elementi, ki neposredno vplivajo na prometno varnost. **Zanemarjanje vzdrževanja vozila**, nepravočasno preverjanje in popravilo ključnih sestavnih delov, kot so zavore, pnevmatike in žarometi, vse to prispeva k nesrečam. Okvare zavornega sistema, obrabljene pnevmatike ali nezadosten zračni tlak v pnevmatikah zmanjšujejo zmogljivost ustavljanja in vodenja vozila.

Okvara žarometov in druge razsvetljave predstavlja tveganje zaradi zmanjšane vidljivosti, zlasti ponoči in v slabih vremenskih razmerah. Neustrezni varnostni sistemi, kot so manjkajoči ali okvarjeni varnostni pasovi in zračne blazine, zmanjšujejo raven zaščite voznika in potnikov v primeru nesreče. Poleg tega lahko preseganje nosilnosti vozila poruši njegovo ravnotežje, kar vodi do težav pri nadzoru vozila in nesreč.

Slika 8: Žarometi

Slika 9: Zavorni in osni sistem

Prometne nesreče lahko nastanejo zaradi **mehanskih okvar**, torej težav v mehanskih in elektronskih sistemih vozil. Na primer, lahko pride do okvar zavornega sistema vozila, zavorne obloge se lahko sčasoma obrabijo, ali pa pride do puščanja v hidravličnem (cevnem) sistemu. Podobno lahko sčasoma pride do obrabe pnevmatik ali težav v mehanskih delih, kot so vodila smeri, osi, kontrolne ročice in gredi, ki vplivajo na stabilno vodenje vozila. Eden najpomembnejših ukrepov pri reševanju takih težav je pravočasno vzdrževanje vozila.

Tudi če je bilo vzdrževanje vozila opravljeno pravočasno, naj voznik pogosto preverja svoje vozilo, da odkrije morebitne težave; naj pred vstopom v vozilo opravi nekaj rutinskih pregledov, natančno prebere merilnike in dobro pozna svoje vozilo. Podrobnejše lekcije o tej temi se lahko naučite tudi pri svojem vozniškem inštruktorju.

Slika 10: Zavorna obloga

1.3.3. Cestni in okoljski dejavniki

Slika 11: Ozke ceste

Cestni in okoljski dejavniki so zunanji dejavniki, ki vplivajo na prometno varnost. Pomanjkljivosti v strukturi ceste lahko voznikom otežijo ohranjanje nadzora, kar vodi do nesreč. Ozke in vijugave ceste so še en dejavnik tveganja za voznika.

Manjkajoči prometni znaki in oznake ovirajo pravilno usmerjanje voznikov in lahko povzročijo zmedo. Zato naj vozniki analizirajo cestne razmere in skrbno opazujejo vse elemente na cesti.

Neugodne vremenske razmere, kot so **dež, megla, sneg in led,** zmanjšujejo vidljivost in otežujejo oprijem. Poleg tega neustrezna cestna razsvetljava, zlasti ponoči, zmanjšuje prometno varnost. Drevesa, znaki ali druge ovire ob cesti lahko prav tako omejijo voznikov pogled, kar predstavlja tveganje. Vsi ti dejavniki igrajo pomembno vlogo pri nastanku prometnih nesreč.

Slika 12: Zasnežena cesta

Ocenjevanje in vrednotenje

Pogoji za ocenjevanje in vrednotenje

V tem usposabljanju je priporočljivo pripraviti naslednje pogoje za merjenje in vrednotenje ravni znanja udeležencev:

- Udeleženci naj pripravijo jasna, jedrnata in kratka besedila vprašanj.
- Vprašanja naj bodo v obliki testov z izbirnimi odgovori s 4 možnostmi, od katerih je pravilna le 1.
- Pri pripravi vprašanj je treba uporabiti pojme, primerne za izražanje v znakovnem jeziku.
- Vprašanja naj odražajo informacije, obravnavane v tem usposabljanju.
- Za teste je treba ločeno pripraviti ključe za odgovore in ključe za točkovanje.

Preizkus znanja

1- Kaj od naštetega NI vzrok prometnih nesreč, povezanih z voznikom?

A) Nepozornost
B) Prekomerna hitrost
C) Slaba cestna površina
D) Uživanje alkohola ali poživil

2- Kako zanemarjanje vzdrževanja vozila vpliva na prometno varnost?

A) Zmanjšuje nesreče.
B) Povečuje nesreče zaradi tehničnih okvar.
C) Olajša vožnjo.
D) Izboljša upoštevanje prometnih znakov.

3- Kaj od naštetega spada med cestne in okoljske dejavnike?

A) Utrujenost voznika
B) Okvara zavor
C) Vremenske razmere
D) Usposabljanje voznika

4- Kaj od naštetega NI med tehničnimi okvarami in dejavniki prometnih nesreč, povezanimi z vozilom?

A) Pomanjkanje vzdrževanja zavor

B) Nedelujoči žarometi

C) Prevažanje potnikov v vozilu

D) Pomanjkanje vzdrževanja pnevmatik

5- Kaj od naštetega je ena od učinkovitih metod za zmanjšanje prometnih nesreč?

A) Prevažanje potnikov v vozilu

B) Redno vzdrževanje vozil

C) Vožnja, ko ste utrujeni

D) Vožnja, ko ste zaspani

Rešitve

1 – C / 2 – B / 3 – C / 4 – D / 5- B Vsako vprašanje je vredno 20 točk, skupaj 100 točk.

Samoocenjevanje

Prosimo, ocenite vsako trditev od 1 do 5:

1 = Sploh se ne strinjam | 2 = Ne strinjam se | 3 = Neodločen/-a | 4 = Strinjam se | 5 = Popolnoma se strinjam

Trditve za ocenjevanje	1	2	3	4	5
1. Znam razlikovati vzroke prometnih nesreč, ki jih povzročijo vozniki (nepozornost, prekomerna hitrost, uživanje alkohola itd.).	☐	☐	☐	☐	☐
2. Razumem pomen vzdrževanja vozila za prometno varnost.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Znam razložiti vpliv cestnih in okoljskih dejavnikov na prometne nesreče.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Razumem vlogo človeške napake pri prometnih nesrečah.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Prepoznam, da lahko tehnične okvare povzročijo nesreče.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Znam prepoznati tveganja, s katerimi se v prometu srečujejo ranljivi udeleženci, kot so pešci, invalidi, starejši in otroci.	☐	☐	☐	☐	☐

Ključ za točkovanje:

21–25 točk: Vaše znanje je zelo dobro. Poznate prometne predpise.

16–20 točk: Vaše znanje je zadostno, vendar imate na nekaterih področjih še možnost izboljšav.

11–15 točk: Imate zmerno raven znanja; dodatno usposabljanje bi bilo koristno.

6–10 točk: Vaša raven znanja je nizka; priporočamo celovito usposabljanje.

0–5 točk: Vaše zavedanje in znanje o tej temi sta resno pomanjkljiva.